

Reeks Spirituele Meesters

ANDRÉ LOUF

De wegen van de Geest

Reeks Spirituele Meesters

ANDRÉ LOUF
De wegen van de Geest

CARMELITANA

© Carmelitana, Gent (www.carmelitana.be)

ISBN: 978-949-2434-18-0

Wettelijk Depot: D/2019/0770/02

Vormgeving en cover: Press Point.be, Kluisbergen

Druk: BestinGraphics

NUR 707

Inhoud

Voorwoord

1	Impressies opgedaan met Dom André Louf, <i>broeder Gueric Aerden</i>	9
2	Biografische schets	19
3	Gebed en genezing	25
4	Bid in de Geest	55
5	De nieuwe mens	65
6	Inwijding in het geestelijk leven	85

Voorwoord

Dit nieuwe boek in de reeks ‘Spirituele Meesters’ wijkt lichtjes af van het traditionele concept. Het ging telkens om een studie door één of andere auteur die goed vertrouwd was met zijn onderwerp, een voorstelling deed van de figuur en een aantal teksten te pas bracht of van commentaar voorzag.

Deze keer is er geen echte auteur. Of beter: de auteur is de spirituele meester zelf die we een plaatsje geven in de reeks. We bieden de lezers geen studie over André Louf (Charles Wright deed dit schitterend in zijn biografie *De weg van het hart*). Het gaat hier evenmin om een commentaar op zijn geschriften. We laten eenvoudig de auteur zelf aan het woord. Uit een groot aantal gepubliceerde teksten kozen we er enkele. Niet zomaar lukraak, maar zo dat we een spirituele meester aan het woord laten die inzicht geeft in en begeleiding op de wegen van de Geest. Alleen het laatste hoofdstuk

Inwijding in het geestelijk leven verscheen nog niet eerder in het Nederlands. We zijn bewust dat we hier maar een gedeelte van zijn rijke nalatenschap geven. Wie meer wil lezen vindt op het einde van het boek van Charles Wright een uitgebreide bibliografie van alle geschriften van André Louf. De teksten van André Louf worden in deze bundel voorafgegaan door een mooi getuigenis van br. Gueric Aerden (uit de trappistenabdij van Westemalle), gegeven ter gelegenheid van de voorstelling van het boek van Charles Wright in vertaling.

In de vorige boeken van deze reeks maakten we kennis met meesters uit het verleden en uit andere landen dan het onze: Johannes van het Kruis, Rainer Maria Rilke, Rûmi, Benedictus, Franciscus, Simone Weil. André Louf kunnen we een tijdgenoot noemen. Hij werd in 1929 geboren in Brugge, trad als jonge man in de trappistenabdij van de Katsberg (Noord-Frankrijk) in waarvan hij dan vanaf 1963 gedurende 34 jaar lang de abt was; hij reisde de wereld rond en genoot wereldwijd aanzien in monastieke middens en ver daar buiten. Zijn plaatsje in de reeks 'Spirituele Meesters' is meer dan verdiend.

1

Impressies opgedaan met Dom André Louf

Iedereen kent ongetwijfeld het hindoeverhaal van de zes blinden die tegen een olifant aanlopen. De eerste valt tegen zijn flank en zegt ‘de olifant is een wal’; de tweede voelt aan de scherpe slagtand en zegt ‘de olifant is een speer’; de derde voelt aan de slurf en zegt ‘de olifant is een slang’; de vierde loopt tegen een poot en denkt ‘de olifant is een boom’; de vijfde betast een oor en denkt ‘die olifant is een waaier’; de laatste betast de staart en zegt ‘de olifant is een touw’. Zo heeft iedereen in dit ondermaanse zijn eigen beperkte ervaring met de werkelijkheid.

Ook ik heb vader André Louf op mijn eigen, beperkte manier leren kennen. Velen van de hier aanwezigen die dom André mochten ontmoeten, hebben hem wellicht ietwat anders ervaren. Mijn getuigenis is dus persoonlijk en pretendeert allesbehalve een objectieve kijk te geven op de persoon van wijlen dom André Louf die hier vandaag centraal staat.

Over een geleefd mensenleven valt trouwens niet te oordelen. Het is geleefd door de betrokkene, in al zijn grootheid en tragedie. Het blijft een mysterie verborgen in Gods oneindigheid. Het is zoals de liefde waarover Bernardus schreef:

De liefde zoekt buiten zich geen motief, geen vrucht.

Haar vrucht is haar praktijk.

Ik bemin omdat ik bemin.

Ik bemin om te beminnen.

Wij waren jonge monniken en de naam van ‘dom André’ spraken wij uit met een zeker ontzag. Want de abt van de Katsberg was iemand buiten het gangbare. Zijn postuur van 1 m. 91 accentueerde slechts op fysieke wijze een meer imposante en complexe grootheid. Zonder te overdrijven kon hij zelfs geniaal genoemd worden, en zoals alle geniale mensen had hij ook zijn kleine kanten. In de tijd dat ik hem voor het eerst ontmoette, in 1978, was hij 49 jaar en droeg hij reeds vijftien jaar de abbatiale verantwoordelijkheid over een grote gemeenschap. Hij zou het nog twintig jaar in die

functie volhouden. Men grapt in onze orde weleens dat een lang zetelende abt in de eerste helft van zijn abbatiaat iets opbouwt, om het in de tweede helft weer met eigen handen af te breken. Ik ontmoette abt Louf indertijd dus in zijn opbouwperiode. Hij had toen, lijkt mij achteraf, zo'n beetje het toppunt van zijn kunnen bereikt. Uiterst snelle denker als hij was, begiftigd met een rijke affectiviteit en een fenomenaal geheugen, taalvaardig als geen ander – hij kende beter Frans dan de Fransen – zeer spiritueel en met een zeldzame kennis van de christelijke en monastieke traditie – ik zou 'kennis' hier haast willen vervangen door 'zintuig' –, kon hij elk publiek bespelen en toespreken, nooit zonder zijn spitse humor die vaak de vorm kreeg van ironie. Als dom André sprak, hing men als vanzelfsprekend aan zijn lippen. Ik heb hem nooit meegemaakt op een generaal kapittel of in een regionale vergadering van abten en abdissen, maar ik kan mij voorstellen dat zijn overwicht op fysiek, verbaal, intellectueel, spiritueel en zelfs juridisch en liturgisch vlak, weleens wrevel en zelfs afgunst moet hebben gewekt bij een of andere mindere grootheid.

In de biografie die hier wordt gepresenteerd, legt de auteur Charles Wright uit hoe André zelf, vóór zijn abtsverkiezing in 1963, nooit andere abtsmodellen had gekend dan de preconciulaire monarchen, tot wie je als gewone monnik met een knieval een verzoek mocht richten, na eerst de abbatiale hand gekust te hebben. Hoewel dom Louf bewust afstand nam van een dergelijke gezagsuitoefening, bleef hij toch iets houden van

de autocratische abt van het Ancien Régime die soms geheel alleen beslissingen nam en doordrukte, desnoods tegen zijn gemeenschap in, maar wel steeds in functie van de contemplatieve identiteit van zijn communiteit.

Hoe het ook zij, het sporadische bezoek van dom André aan onze broederschap, veroorzaakte steevast een deining onder de jonge monniken. Zijn komst was als de steen die kringen van verlangen en verwachting teweegbracht op het wateroppervlak van onze anders zo gezapige broederschap. Ik had het geluk als novice-meester iemand te hebben die zelf gevormd was in de school van dom Louf. Er was dus reeds een doorstroming van zijn gedachtengoed vooraleer ik hem in levende lijve ontmoette. Bovendien was mijn lievelingsboek lange tijd de bestseller die Louf in 1973 bij Lannoo in Nederlandse vertaling liet verschijnen onder de titel *Heer, leer ons bidden*. Reeds vóór mijn intrede in het monastieke leven was deze introductie in het gebed, die ook een introductie was in de wereld van de woestijnvaders en de grote mystici van Oost en West, mijn gids en lijfsbehoud. *Heer, leer ons bidden* heeft in niet geringe mate bijgedragen tot mijn beslissing om zelf monnik te worden.

De ontmoeting dan met de grote abt van de naburige Katsberg was een sensatie die nog lang op het netvlies van mijn herinnering is blijven voortleven. Ik wist niet wat mij toen overkwam, maar later, toen ik mij ging verdiepen in de studie van Bernardus, vond ik een passage die perfect weergaf wat die bezoeken van dom

André aan ons noviciaat teweegbrachten. De biografen van Bernardus hebben namelijk notitie genomen van diens gewoonte om bij thuiskomst in Clairvaux van zijn langere reizen, allereerst het noviciaat te bezoeken. Daar waren soms wel honderd novicen aanwezig. Hij sprak hen toe en ieder van hen scheen datgene te vernemen wat hij op dat moment persoonlijk het meest nodig had. Het was alsof Bernardus ieder van hen persoonlijk toesprak en een persoonlijke boodschap meegaf.

Dat was ook mijn ervaring met dom Louf telkens als hij ons noviciaat bezocht. Zijn blik rustte op jou, alsof jij degene was voor wie hij speciaal gekomen was. Zijn grijze, diepliggende ogen ‘zagen’ jou, of ‘doorzagen’ jou – niet oordelend of veroordelend maar met een oneindige liefde die de liefde van Jezus reflecteerde. Die blik van dom André is mij, van alles van hem, het meest bijgebleven. Ik heb me fundamenteel door hem ‘gezien’ geweten op een manier die me spontaan verzoende met mezelf, ook met mijn minder fraaie kanten. Het was de blik van de geestelijke vader waardoor je als vanzelfsprekend in de gestalte van de zoon ging staan. Op een spontane manier opende je voor hem je hart. André was fundamenteel wat men in het monastieke jargon noemt: ‘een geestelijke vader’. Hij was dat op een uitzonderlijke en tevens heel natuurlijke manier. Dom André heeft het in zijn interviews en geschriften herhaaldelijk over dat geestelijk vaderschap gehad – heel evenwichtig en wijs overigens – maar dat verbleekt allemaal in het licht van de ervaren werkelijkheid. In zijn nabijheid ging je niet over koetjes en kalfjes praten, maar over de dingen van

je ziel, de dingen die pijn doen, waarvoor je je schaamt of waarvoor je je schuldig voelt. Het nieuwe leven, het leven van God, ging daarbij weer in jou stromen. De nieuwe mens was weer ter wereld gebracht en de barenswееn waren niet tevergeefs geweest. Dom André was de man Gods die de gave gekregen had en de kunst verstond in jou dat leven van God op te delven en geboren te laten worden. Je kwam altijd beter, lichter, vrijer en vreugdevoller van hem vandaan.

De parallellie tussen dom Louf en Sint-Bernardus is mij trouwens nog op andere punten opgevallen. Beiden waren dominante persoonlijkheden met een sterk retorisch overwicht op hun omgeving. Zoals Bernardus' biografen getuigen was hij als jongeman het tegengestelde van wat hij later zou worden: erg timide, teruggetrokken en verlegen. 'Ongelooflijk schuchter' schrijft Willem van Sint-Thierry in zijn *Vita prima*. Spreken in het openbaar kostte hem veel moeite. Deze natuurlijke terughoudendheid en zijn liefde voor de eenzaamheid, ging gepaard met de duidelijke fascinatie die Bernardus op zijn omgeving uitoefende en die hem tot een natuurlijke leider bestempelde. Ook in de biografie van Louf voel je die paradox tussen hang naar teruggetrokkenheid en alleen zijn enerzijds en de behoefte om in een groep te scoren, om er iets te betekenen, om er pastoraal actief en dienstbaar te zijn anderzijds. Tot aan zijn abtskeuze in 1963 is het leven van de monnik André Louf een constant en bijwijlen turbulent zoeken geweest van zijn eigenlijke roeping: kluizenaar of herder. De feiten hebben hem tot abt van een cenobitische gemeenschap

gepromoveerd maar de kluizenaar bleef ook altijd wel ergens in hem verscholen zitten, al was het maar in zijn heimwee en verlangen.

Bernardus heeft zichzelf in zijn monastieke jeugd heel erg hard aangepakt - zijn maag bedierf hij voorgoed door al te streng te vasten. Zijn jonge medebroeders verstonden hun jonge abt aanvankelijk nauwelijks, omdat zijn taal te verheven, te weinig geaard was. Later evolueerde Bernardus naar een meer evenwichtige opvatting omtrent het lichamelijke en stemde hij zijn spreken meer af op het niveau van zijn toehoorders. De jonge Louf was eveneens een idealist en kampioen van de ascese. Wie hem bezocht als jonge monnik zag een broodmagere jongeman in een ongelooflijk vuile en opgelapte pij. Het eerste artikel dat hij schreef en publiceerde in de *Collectanea Cisterciensia* van 1958 - hij zou er een jaar later de hoofdredacteur van worden - heette: "Een theologie van de monastieke armoede bij de gelukzalige Gueric van Igny" (blz. 207-222). Daarin schreef hij: 'Gueric heeft die ware armoede gesmaakt die tegen de noodwendigheid aan lag: hij, die tijdens een strenge winter zijn monniken tijdens het kapittel had zien bibberen. Hun kledij beschermde hen onvoldoende tegen de bijtende koude.' (blz. 213) Als jonge abt heeft ook dom Louf zijn weg moeten vinden in de omgang met zijn broeders. Er was zeker niet van meet af aan sprake van een grote verstandhouding, maar eerder van een tasten en zoeken naar de juiste verhouding tussen autoriteit en barmhartigheid.

Het sterkst mijns inziens komt de parallel tussen Louf en Bernardus tot uiting in het sublieme artikel: “La faiblesse, un chemin pascal selon Saint Bernard” (in *Collectanea Cisterciensia* van 2003, blz. 5-20). De zwakheid als paasweg. ‘Volgens Sint-Bernardus’ zou evengoed kunnen heten ‘volgens dom André Louf’. Zowel Bernardus als Louf zijn als het ware door de bodem van hun eigen idealisme en succes moeten zakken om juist in hun zwakheid en falen de werking van Gods barmhartigheid te mogen ervaren. Niet in hun morele en monastieke hoogstandjes, maar in hun zondigheid en onvolkomenheid is de gekruisigde Christus op hun weg gekomen, en kon de genade de rol van de wilskracht gaan overnemen. Beiden, Bernardus en Louf, zullen zich in het vervolg wijden aan het werk van de barmhartigheid. Hoe groot de fout van één van hun monniken ook was, nooit bleef hun vaderlijke schoot voor hen gesloten. Zowel voor Bernardus als voor Louf zal de barmhartigheid zo onweerstaanbaar zijn, dat zelfs als Judas zich na zijn verraad aan de poort van Clairvaux of van de Katsberg zou hebben aangemeld, hij bij beide abten barmhartigheid zou hebben gevonden, een parafrase op een herinnering uit het *Exordium Magnum* (2,5).

Zo was ik zelf eens een arme Judas die zich meldde aan de poort van de Katsberg bij dom André. Mijn leven had zich over heel wat bochtige wegen geslingerd en ik had het kloosterleven - dacht ik - voorgoed achter mij gelaten als een *fait accompli*. Voor de rest was ik nogal gedesillusionneerd in de aardse paradijzen die de wereld mij in het vooruitzicht had gesteld. In die toestand van

impasse viel ik letterlijk in de armen van dom André. Geen zweem van veroordeling of strenge vermaning bij hem, maar alleen dat ene woordje, uitgesproken met een twinkeling in zijn ogen, dat heel mijn toekomst verder zou bepalen: ‘Dirk (dat is mijn doopnaam), zou je niet eens op zoek gaan naar een kleine vorm voor je monnik-zijn?’ Het was de nagel of de spijker op de kop. Het wekte in mij een onbeschrijfelijke hoop en vreugde. Opnieuw voelde ik het als een hergeboorte en kon het leven in mij opnieuw gaan stromen. Het is overigens nog een hele zoektocht geworden, maar één die mij uiteindelijk toch thuis heeft gebracht, zo letterlijk en symbolisch als thuiskomen maar kan zijn.

In de eerste jaren van deze eeuw heb ik dom André nog verscheidene malen opgezocht in zijn nieuwe habitat in Simiane-Collongue bij Aix-en-Provence waar hij na zijn abdicatie als abt, kluisenaar was bij de monniken en monialen van Sint-Lioba. In 2003 kon ik zelfs een hele maand bij hem verblijven; ik in het gastenkwartier, hij in zijn tot kluis omgebouwde ezelstal. Om de twee dagen hadden we een lang gesprek. Het is dé retraite van mijn leven geweest, en het is onmogelijk daarvan een adequate beschrijving te geven. Wat alleszins vaststaat is dat dom André in die tijd mentaal achteruitging. Hij herhaalde zich menigmaal. Tegelijk vond ik hem authentieker, meer ontdaan dan ik hem ooit gekend had – ‘ontledigd’ is misschien een beter woord. Hij was nu helemaal een arme, niet omwille van een of andere vuile, opgelapte pij – de broeders en zusters van Sint-Lioba zorgden goed voor hem – maar omwille van

het volstrekt ontbreken van leiderschap en macht. Hij was alleen nog de grote bidder, de grote voorbidder ook. Een immense Jezusliefde bezielde hem en hield hem op de been. Hij was een arme Jezusminnaar die riep in de nacht, al vanaf drie uur in de ochtend. Hij ontwaarde in elke mens Christus die hij zo vurig verwachtte. Hij sprak met veel humor en met veel mildheid over toestanden of figuren van de orde die hem in het verleden veel moeilijkheden en pijn hadden berokkend. Er was geen zweem van verbittering of rancune in hem te bespeuren. Integendeel, hij sprak vol mededogen over vriend en vijand. Hij was mij ongelooflijk nabij, gaf mij het gevoel dat ik volstrekt zijn gelijke was, en tegelijk was hij elders, in een eeuwigheid die ons van elkaar scheidde. *Secretum meum mihi*. ‘Van iedereen gescheiden, met iedereen verbonden’: dat monastieke adagium van die andere grote Godsvriend, Evagrius van Pontus, had zich helemaal in hem geïncarneerd.

Ik eindig met een parafrase op enkele versregels van de Nederlandse dichter J.W. Schulte Nordholt, min of meer een tijdgenoot van dom André:

*Eigenlijk zou dom André Louf erelid moeten zijn,
van iets wat wij allemaal samen
voelen en willen, maar het heeft nauwelijks
een naam, noem het verlangen.*

(‘Reiger op het binnenplein’, vierde strofe.
In: *Achter een muur van licht*, Heideland, 1967, blz. 25)

2

Biografische schets

- 1929: geboren in Leuven uit Vlaamsgezinde West-Vlaamse ouders; hij krijgt de naam Jaak, vader is doctor in de rechten en advocaat
- 1930: verhuist naar Brugge in de Naaldenstraat, behorend tot de Sint-Jacobsparochie; loopt lagere school bij de zusters van Sint-Jozef en volgt middelbaar onderwijs aan het Sint-Lodewijkscollege; hij blinkt hier al bij zijn leraren en begeleiders uit door zijn veelzijdige persoonlijkheid
- 1941: lid van de Katholieke Studentenactie (KSA); hij geeft nu al blijk van leiderschap

- 1945: eerste kennismaking met de trappistenabdij van de Katsberg n.a.v. een jeugdkamp in het Heuvelland
- 1947: intrede bij de trappisten van de Katsberg (Noord-Frankrijk)
- 1947-1949: noviciaatsopleiding
- 1949: tijdelijke geloften; voortaan heet hij André
- 1949: gezondheidsproblemen door wilskrachtige observantie van het strenge trappistenleven
- 1950: bevrijdende kennismaking met het boek van Louis Bouyer, *Le sens de la vie monastique*
- 1953: ontdekt de monastieke praktijk van de *lectio divina*, de geestelijke lezing van de Bijbel, via stiekeme lezing van de *Kirchliche Dogmatiek* van de protestantse theoloog Karl Barth; studeert historische kritiek aan de Katholieke Universiteit van Leuven; bij professor Cerfaux specialiseert hij zich in de Paulinische theologie; al na vier maanden wordt hij naar zijn abdij teruggeroepen; hij getuigt: ‘Dit doet heel veel pijn. De stad, de faculteit, het land en mijn moedertaal ...’
- 1954: plechtige geloften op Maria Lichtmis; uit zijn zelfgeschreven acte van toewijding blijkt nu al zijn voorkeur voor zijn latere liefdes- en bruidsmystiek